

IMPACTUL PANDEMIEI COVID-19 ASUPRA COMERȚULUI EXTERN¹⁴

Tatiana IAȚIȘIN, cercetător științific

Institutul Național de Cercetări Economice. Chișinău, Republica Moldova
tatianaiatisin@yahoo.com

Rezumat. În lucrare sunt prezentate rezultatele cercetării cu privire la impactul Covid-19 asupra comerțului extern cât și susținerea acestuia. În Republica Moldova, politica comercială a are drept scop promovarea relațiilor economice externe, prin impulsivitatea exporturilor, protejarea economiei naționale de concurența străină, prin reglementarea și monitorizarea importului, precum și menținerea echilibrului balanței comerciale.

Cuvinte-cheie: comerțul extern, export, import, valorificarea contingentelor tarifare.

JEL Clasification: L80, L81, O24, O29

Introducere. John Stuart Mill spunea în 1848, în „Principiile economiei politice”, că economia este guvernată de legile naturii, care nu pot fi schimbate de voința umană.

Criza globală, provocată de pandemia COVID-19, a depășit dimensiunea de sănătate publică. În sute de țări, deja înregistrează pierderi de miliarde la bugetele publice și milioane de locuri de muncă pierdute, în urma staționării quasitotală a economiei, ca urmare a regimului de carantină instituit de guverne (Albu Lucian, 2020).

Comerțul extern al R. Moldova a avut de suferit în urma crizei cauzată de coronavirus, primele semne ale pandemiei sunt înregistrate în primele luni ale anului 2020. Comerțul de bunuri, este influențat de șocul extern, provocat de pandemia COVID-19 pe dimensiunea exporturilor, prin reducerea cererii din partea principalilor parteneri comerciali, precum România, Italia, Turcia și Federația Rusă și diminuarea producției unor ramuri industriale. În sectorul industriei auto a avut loc temperarea, iar în unele țări din UE chiar și stoparea, activității înreprinderilor.

Conținutul de bază: Comerțul extern de bunuri în Simestru I a înregistrat o scădere cu 14,6%, comparativ cu perioada similară a anului precedent, astfel, comerțul exterior cu bunuri în această perioadă constituit 3563,4 mil.dolari. Exporturile de mărfuri, au scăzut cu 14%, valoarea căruia a constituit 1170,2 mil. dolari. Importurile de mărfuri, de asemenea au scăzut cu 14,8%, valoarea căruia a constituit 2393,2 mil. dolari (Iațișin, T. 2020).

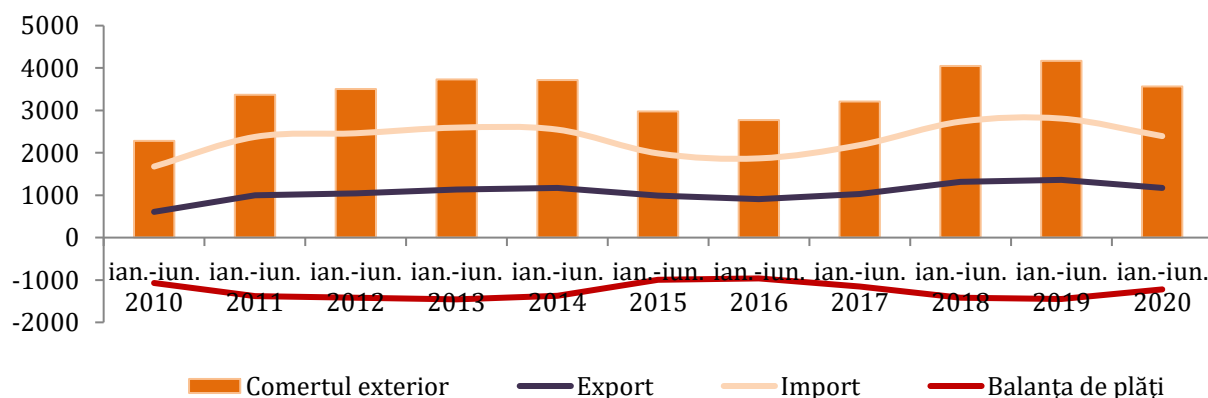

Figura 1. Tendințele comerțului exterior, mil. dolari SUA

Sursa: elaborată de autor, conform datelor, Biroului Național de Statistică, <https://statistica.gov.md/newsview.php?l=ro&idc=168&id=6730>

Republica Moldova este situată între două piețe mari: UE, care absoarbe circa 70% din exporturile Moldovei consolidându-și poziția de partener principal, și Federația Rusă. Exporturile

¹⁴ ¹⁴ Elabora în cadrul Expresiei de interes "Managementul riscurilor și elaborarea măsurilor de atenuare a consecințelor pandemiei COVID-19 asupra securității alimentare a Republicii Moldova", (AGROCOV19), cifra 20.70086.25/COV

de mărfuri destinate țărilor UE au scăzut cu 13% în această perioadă și au constituit 742,6 milioane de dolari, față de ianuarie-iunie 2019, ponderea acestor țări în volumul total al exporturilor moldovenești a constituit 63,46%.

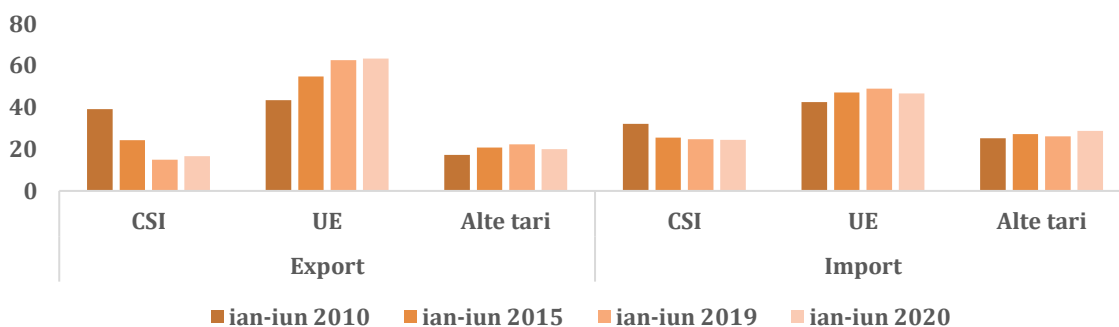

Figura 2 Structura exporturilor/importurilor pe grupe de țări, %

Sursa: Elaborată de autor, conform datelor, Biroului Național de Statistică, <https://statistica.gov.md/newsview.php?l=ro&idc=168&id=6730>

Valoarea exporturilor de mărfuri în țările CSI au constituit 193,8 milioane dolari, micșorându-se cu 4,2%, deținând o pondere de 16,6%, în timp ce ponderea celorlalte țări a scăzut de la 22,4% la 20%. Referitor la structura comerțului pe grupe de mărfuri, sunt evidențiate top 10 produse exportate și importate de Republica Moldova. În această perioadă dificilă, exporturile de produse industriale sunt mai mari față de cele agro-alimentare, cu un coraport de 79% la 21%, acestea concentrându-se preponderent pe sectoarele de producere a cablurilor, tapițerii auto și articole textile (Iațișin, T. 2020).

Începând cu anul 2020, agricultorii din Republica Moldova pot exporta în UE cantități mai mari de struguri, prune și cireșe, fără achitarea taxelor vamale. Republica Moldova a negociat majorarea contingentelor tarifare fără taxe pentru exportul strugurilor de masă (o dublă majorare) și o majorare de 50% față de volumul actual pentru prune, precum și o nouă cotă fără taxe vamale pentru cireșe, de 1500 tone. De asemenea, au fost majorate pragurile de declanșare a mecanismului anti-eludare pentru grâu, orz, porumb și cereale prelucrate (Ministerul Economiei și Infrastructurii, 2020). În contextul valorificării contingentelor tarifare la exportul de fructe în UE la 17.06.2020, s-au înregistrat, exporturi la strugurii de masă circa 20%, mere proaspete 2,2%, cireșe 11%. Totodată, s-au înregistrat o creștere semnificativă a exporturilor de cereale prin aplicarea mecanismului anti-eludare. Astfel, cereale prelucrate au fost exportate 379%, porumb 132%, grâu 69%, orz 28%, porumb zaharat 31%, zahăr prelucrat 18%, zaharuri 18%, figura 3.

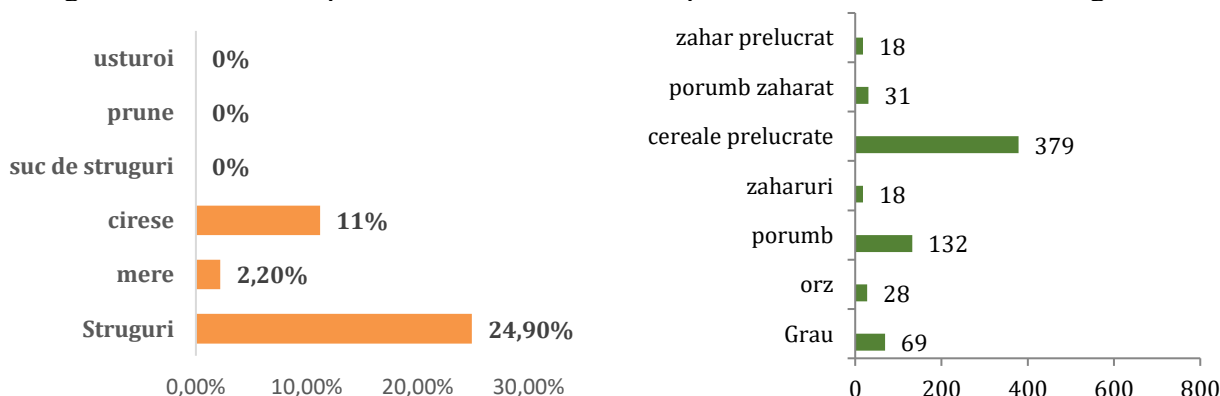

Figura 3 Valorificarea contingentelor tarifare la exportul in UE, % 17.06.2020

Valorificarea contingentelor tarifare ale produselor agro-alimentare exportate în UE supuse mecanismului împotriva eludării, 17.06.2020 %

Sursa: elaborată de autor, conform datelor <http://www.mec.gov.md>

Totodată, din cauza pandemiei Covid 19 au avut de suferit și importurile. Astfel importurile de mărfuri din țările UE au constituit 1118,2 mil. dolari, fiind cu 18,7% mai puțin, față de ianuarie-iunie 2019. Importurile din aceste țări au deținut o pondere de 46,7% în total importuri. Din țările CSI importurile de mărfuri au constituit o valoare de 585,4 mil. dolari, cu 16% mai puțin, decât în ianuarie-iunie 2019, care echivalează cu o cotă de 24,5% în total importuri fig. 2.

Cât despre valorificarea în această perioadă a concesiilor tarifare la importul de mărfuri din UE, aici se atestă o valorificare: la produse lactate de 100%; la zahăr 98,6%; la carne de pasăre 52,7%; la produse procesate din carne 21%; la carne de porc 22,8%.

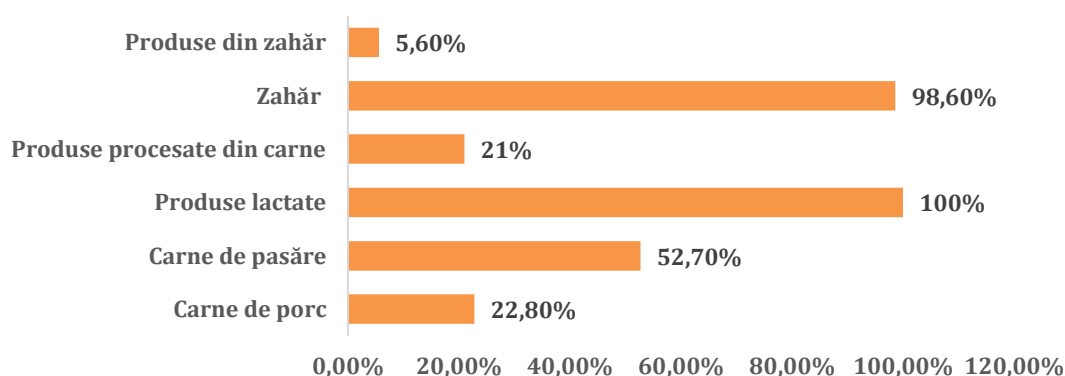

Figura 4 Valorificarea contingentelor tarifare la import din UE, % 17.06.2020

Sursa: elaborată de autor, conform datelor, <http://mec.gov.md/>

La nivel de țări, cel mai important partener ca destinație de export rămâne a fi România cu o pondere de 25% la export și 13% la import. Pe locul secund dintre statele membre UE se situează Italia, fiind urmată de Germania, Polonia, Franța. Pentru statele membre ale CSI, liderul principal de export este Federația Rusă, unde se exportă bunuri în proporție de 10,6%.

În concluzie putem menționa că majorarea contingentelor tarifare va duce la creșterea exporturilor al produselor moldovenești pe piața UE. Totodată, acest lucru va oferi posibilitatea companiilor din R.Moldova să-și extindă piața de acces pentru produsele posibile exportului, ceea ce presupune avantaje financiare, experiență, sporirea competitivității, precum și utilizarea potențialului de dezvoltare al întreprinderilor autohtone. În pofida situației pandemice, tendințele comerțului extern al R.Moldova cu UE continue să se desfășoare, fiind îndreptat spre consolidarea unei colaborări strategice. Totodată, în această situație complicată în care se află economiile lumii, este important menținerea fluxului comercial, fiind necesară cooperare și încredere între țări, astfel ca acestea să nu impună restricții la export, iar importurile nu vor prezenta riscuri pentru sănătate.

Referințe bibliografice

1. ALBU, Lucian Liviu. Evaluări ale impactului macroeconomic al Covid-19. Disponibil https://academiaromana.ro/SARS-CoV-2/doc/d08-Impactul_macro-economic_al_COVID19.pdf. Accesat 22.06.2020
2. IAȚIȘIN, T. Cele mai recente evoluții ale comerțului extern cu bunuri al Republicii Moldova. http://dspace.ince.md/jspui/bitstream/123456789/955/1/Cele_mai_recente_evolutii_ale_comertului_extern_cu_bunuri_al_Republicii_Moldova.pdf
3. Cota de export la UE de cereale prelucrate este executată la 596%. <https://mybusiness.md/ro/business-nout-i/item/12804-cota-de-export-la-ue-de-cerealeprelucrate-este-executata-la-596>
4. Datele Biroului Național de statistică. <https://statistica.gov.md/newsview.php?l=ro&idc=168&id=6730>
5. Peste 1800 de companii moldovenești au activități de export pe piața europeană. <https://juridicemoldova.md/9867/peste-1800-de-companii-moldovenesti-au-activitati-de-export-pe-piata-europeana.html>
6. Ministerul Economiei și Infrastructurii a prezentat evoluția relațiilor comerciale cu UE în contextul pandemiei COVID-19. <http://mec.gov.md/ro/content/ministerul-economiei-si-infrastructurii-prezentat-evolutia-relatiilor-comerciale-cu-uniunea#slideshow-6> Biroului Național de Statistică